

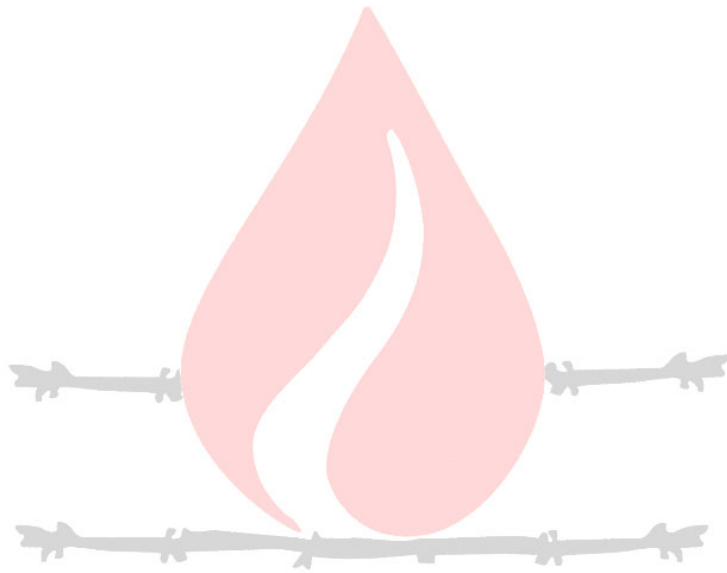
سازمان دفاع از قربانیان خشونت
Organization for Defending Victims
of Violence

نگاهی به نکات مهم جدیدترین گزارش گزارشگر وضعیت حقوق بشر در
سرزمین‌های اشغالی (فروردین ۱۴۰۱)
گزارش راهبردی ۱۴۰۱/۴

سازمان دفاع از قربانیان خشونت
Organization for Defending Victims
of Violence

فروردین‌ماه ۱۴۰۱

۱۴۰۱۰۰۱۰۴

سازمان دفاع از قربانیان خشونت
Organization for Defending Victims
of Violence

رویداد

شورای حقوق بشر در روز جمعه ۲۵ مارس ۲۰۲۲ (پنجم فروردین ماه ۱۴۰۱)، گفتگوی تعاملی با مایکل لینک، گزارشگر ویژه در مورد وضعیت حقوق بشر در سرزمین‌های اشغالی فلسطین را برگزار نمود.

در این جلسه، آقای لینک، آخرین گزارش دوران گزارشگری خود را به صورتی مفصل از وضعیت حقوق بشر در سرزمین‌های اشغالی فلسطین (از ۱۹۶۷ به بعد) ارائه داده که شامل چهار بخش: مقدمه، وضعیت حقوق بشر، از اشغال تا آپارتاید و نتیجه‌گیری می‌باشد. نکته مهم آن است که مایکل لینک در مقدمه گزارش خود، صراحتاً تأکید می‌کند که آیا اکنون می‌توان حکومت اسرائیل بر سرزمین‌های اشغالی فلسطین را آپارتاید نامید؟!

برخی محورهای مهم این گزارش

بخش اول: مقدمه

در مقدمه گزارشگر ویژه بیان می‌کند که هنوز اجازه دسترسی به سرزمین‌های اشغالی فلسطین به وی داده نشده و همچنین درخواست‌هایش برای دیدار با نماینده دائم اسرائیل در سازمان ملل پذیرفته نشده و تأکید کرده که گزارشش به دلیل شیوع کووید ۱۹ صرفاً بر اساس مکتوبات ارسالی بوده است. وی همچنین از همکاری دولت فلسطین و نهادهای مدنی در راستای پوشش وقایع حقوق بشری قدردانی کرده است.

بخش دوم: وضعیت جاری حقوق بشر

به گفته مایکل لینک، میزان خشونت‌ها که اسرائیل برای حفظ اشغال خود به کار می‌گیرد، پیوسته در حال افزایش است و به روش‌های مختلف بر زندگی فلسطینیان تأثیر می‌گذارد. همچنین آن‌ها با خشونت‌های روزانه و مداوم و استفاده خودسرانه از زور به صورت فیزیکی و اداری مواجه هستند. در این بخش گزارشگر نگرانی‌ها در مورد خشونت شهرک‌نشینان و اقداماتی که جامعه مدنی را هدف قرار می‌دهند، برجسته می‌کند.

برخی از محورهای ذکر شده در این دو موضوع، به شرح زیر می‌باشد:

- اشاره به افزایش خشونت شهرک‌نشینان از نظر شدت و تعداد حوادث؛
- اشاره به اشکال خشونت شهرک‌نشینان از جمله خشونت فیزیکی، تیراندازی با گلوله واقعی، تخریب اموال، درختان و محصولات کشاورزی و همچنین پرتاب سنگ و ایجاد ارباب؛
- اشاره به گزارش‌های موثق مبنی بر انفعال نیروهای امنیتی اسرائیل در مبارزه با این خشونت‌های فراگیر و حملات شهرک‌نشینان و عمیق‌تر شدن فضای ترس و اجبار در سراسر کرانه باختری؛
- لزوم موظف شدن اسرائیل برای تضمین و بازگرداندن نظم به زندگی عمومی در سرزمین‌های اشغالی و حمایت از مردم در برابر هرگونه اقدامات یا تهدیدهای خشونت‌آمیز؛
- اشاره به اقدامات مقامات اسرائیلی علیه سازمان‌های جامعه مدنی فلسطینی و تضعیف سازمان‌های ترویج و حمایت از حقوق بشر فلسطینی از جمله: از طریق استفاده از قوانین ضد تروریسم و دستورات نظامی برای محدود کردن و جرم‌انگاری حقوق بشر و فعالیت‌های بشردوستانه، عدم صدور روایید کارکنان سازمان ملل و سازمان‌های غیردولتی بین‌المللی، استفاده از جاسوس افزار پگاسوس گروه ان.اس.او اسرائیل در مورد تلفن‌های همراه مدافعان حقوق بشر فلسطینی، دستگیری‌های خودسرانه و پیگرد کیفری مدافعان حقوق بشر؛
- اشاره به اقدام وزیر دفاع اسرائیل به نام‌گذاری شش سازمان حقوق بشر فلسطینی^۲ به‌عنوان «سازمان‌های تروریستی» تحت قانون ضد تروریسم اسرائیل در اکتبر سال ۲۰۲۱؛
- اشاره به ادعای ارتباط این سازمان‌ها با جبهه آزادی‌بخش فلسطین به‌عنوان دلیل حذف منابع مالی این سازمان‌ها و عدم ارائه هیچ مدرک معتبری برای اثبات این ادعا از سوی مقامات اسرائیلی؛

^۱ <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2021/11/un-experts-alarmed-rise-settler-violence-occupied-palestinian-territory>.

^۲ Addameer Prisoner Support and Human Rights Association; Al Haq; Defense for Children International – Palestine; Union of Agricultural Work Committees (UAWC); Bisan Center for Research and Development; and the Union of Palestinian Women's Committees

- اشاره به اقداماتی چون ممنوعیت فعالیت، مصادره اموال و بستن دفاتر، مجازات زندان برای عضویت یا هر نوع حمایت و همکاری با این سازمانها تحت قانون ضد تروریسم اسرائیل؛

بخش سوم: از اشغالگری تا آپارتاید

در این بخش گزارشگر به موضوعاتی چون حقوق بین‌المللی و ممنوعیت آپارتاید در آن و استفاده از رژیم آپارتاید در سرزمین‌های اشغالی پرداخته است. برخی محورهای مهم این بخش عبارتند از:

- اشاره به زندگی پنج میلیون فلسطینی بدون تابعیت در فلسطین از زمان اشغال اسرائیل بدون حقوق در یک وضعیت حاد و مطیع بودن بدون هیچ راهی برای تعیین سرنوشت خود؛^۲
- اشاره به ایجاد ۳۰۰ شهرک غیرنظامی غیرقانونی فقط برای یهودیان در طول پنج دهه گذشته توسط اسرائیل؛^۳
- اشاره به حضور و زندگی ۷۰۰۰۰۰ شهرک‌نشین یهودی اسرائیلی در بیت‌المقدس شرقی و کرانه باختری؛
- اشاره به محاصره دو میلیون فلسطینی در غزه توسط اسرائیل و استعاره گرفتن به «زندان روباز»؛
- اشاره به باید و نبایدهای اشغال از جمله: موقتی بودن، کوتاه‌مدت بودن، ممنوعیت الحاق اراضی اشغالی حتی یک میلی‌متر، حداقل بودن هرگونه تغییر در اراضی اشغالی و لزوم انطباق آن با قوانین بین‌المللی و قطعنامه‌های سازمان ملل و همکاری برای یافتن راه‌حل صلحی عادلانه؛
- اشاره به نظرات افراد برجسته در سال‌های اخیر مبنی بر این‌که این حقایق اجتناب‌ناپذیر به آپارتاید شباهت زیادی دارند. بان کی مون، دبیرکل سابق سازمان

^۲UNGA Resolution A/RES/76/150 (16 December 2021). Adopted 168-5-10.

^۳UNSC Resolution 2334 (23 December 2016) declared that the Israeli settlements are “a flagrant violation under international law.”

^۴David Cameron describes blockaded Gaza as a 'prison' - BBC News.

ملل متحد، در سال ۲۰۲۱ نوشت که «سرکوب و سلطه ساختاری اسرائیل بر مردم فلسطین از طریق اشغال نامحدود مسلماً به منزله آپارتاید است».^۱

- اشاره به نظر مایکل بن یر، دادستان سابق اسرائیل، در سال ۲۰۲۲ مبنی بر تبدیل شدن اسرائیل به «یک رژیم آپارتاید، یک دولت با دو ملت مختلف با حقوق نابرابر».^۲

- اشاره به درخواست فلسطینی‌ها از جامعه بین‌المللی برای درک وضعیت و اعمال آپارتاید بر آن‌ها؛

- اشاره به نتیجه‌گیری سازمان‌های حقوق بشر فلسطینی – الحق، آدامیر، المیزان و بتسلم – در خصوص اعمال رژیم آپارتاید اسرائیل بر کل مردم فلسطین؛

- اشاره به نظر دیده‌بان حقوق بشر که در سال ۲۰۲۱ اعلام کرده «دولت اسرائیل قصد خود را برای حفظ سلطه یهودیان بر فلسطینیان در سراسر اسرائیل و سرزمین‌های اشغالی فلسطین نشان داده است».

- اشاره به رد و نپذیرفتن این اظهار نظرها توسط اسرائیل به گونه‌ای که در ژانویه ۲۰۲۲، یائیر لاپید، وزیر امور خارجه اسرائیل در پاسخ به گزارش عفو بین‌الملل اعلام کرد که یافته‌های آن در مورد آپارتاید «کاذب، مغرضانه و یهودستیزانه» است.^۳

الف) آپارتاید در حقوق بین‌الملل عرفی و متعارف

- اشاره به ممنوعیت قانونی آپارتاید از طریق حقوق بین‌الملل عرفی و تلقی شدن به‌عنوان هنجاری بدون هیچ‌گونه انحرافی از آن؛

- اشاره به قرار گرفتن آپارتاید در زمره جدی‌ترین جنایات در حقوق بین‌الملل، در کنار جنایات جنگی، جنگ‌های تجاوزکارانه، الحاق سرزمینی، نسل‌کشی، برده‌داری، شکنجه و جنایات علیه بشریت؛

- لزوم ایجاد وظیفه قانونی برای همه دولت‌ها و همکاری جهت پایان دادن به آن؛

¹Financial Times, 29 June 2021

²thejournal.ie, 10 February 2022

³Times of Israel, 31 January 2022

⁴D. Tladi, Special Rapporteur, Fourth Report on Peremptory Norms of General International Law (Jus Cogens), International Law Commission, A/CN.4/727 (31 January 2019), paras.91-101

- اشاره به اولین قطعنامه تصویب شده توسط مجمع عمومی سازمان ملل در انتقاد از آپارتاید در آفریقای جنوبی در سال ۱۹۵۰؛^{۱۰}
- اشاره به منع صریح جنایت آپارتاید در حقوق بین‌الملل عرفی، اسناد حقوق بشر، حقوق بین‌الملل بشردوستانه و حقوق کیفری بین‌المللی؛
- اشاره به ماده ۳ کنوانسیون رفع تبعیض نژادی (ICERD) در خصوص محکوم کردن جداسازی نژادی و آپارتاید توسط دولت‌های عضو و متعهد شدن برای ممنوعیت و ریشه‌کن کردن آن؛
- اشاره به تعیین آپارتاید به‌عنوان نقض فاحش پروتکل ۱ الحاقی ۱۹۷۷ در حقوق بین‌الملل بشردوستانه، توسط طرف‌های عالی متعاقد کنوانسیون‌های ژنو؛
- اشاره به بند ۴ ماده ۸۵ و تعریف مجموعه‌ای از اعمال «عمداً مرتکب شده» به‌عنوان «نقض شدید» پروتکل؛
- اشاره به بند ۵ ماده ۸۵ مبنی بر تلقی شدن «نقض‌های شدید» طبق قوانین بین‌المللی بشردوستانه به‌عنوان «جنایت جنگی»؛
- اشاره به اعتقاد کمیته بین‌المللی صلیب سرخ، در خصوص ممنوعیت آپارتاید در حقوق بین‌الملل عرفی؛^{۱۱}
- اشاره به بند ۲ ماده ۷ اساسنامه رم و تعریف جرم آپارتاید «اعمال غیرانسانی در چارچوب یک رژیم نهادینه شده ستم و سلطه سیستماتیک توسط یک گروه نژادی بر گروه یا گروه‌های نژادی دیگر و با هدف حفظ آن رژیم»
- اشاره به حکم دادگاه کیفری بین‌المللی در فوریه ۲۰۲۱، مبنی بر داشتن صلاحیت کیفری رسیدگی به شکایات مربوط به نقض‌های ادعا شده اساسنامه رم در رابطه با وضعیت فلسطین؛^{۱۲}

^{۱۰}UNGA Resolution 2396 (XXXIII)(2 December 1968). Also Tladi, supra note.29, at para.96.

ز

^{۱۱}Customary IHL - Rule 88. Non-Discrimination (icrc.org)

^{۱۲}CR2021_01165.PDF (icc-cpi.int)

ب) تعریف حقوقی آپارتاید

فقط کنوانسیون علیه آپارتاید و اساسنامه رم تعاریف قانونی از آپارتاید ارائه کرده‌اند. زمانی که اساسنامه رم تهیه و تصویب شد، دوران آپارتاید در جنوب آفریقا به پایان رسیده بود، بنابراین هدف اساسنامه ارائه تعریفی آینده‌نگر با کاربرد جهانی بوده به‌ویژه که هیچ اشاره‌ای به آفریقای جنوبی یا جنوب آفریقا نکرده است. با توجه به این رویکرد، هیچ مبنای معقولی وجود ندارد که تصور کنیم وجود آپارتاید چه از نظر زمانی و چه از نظر جغرافیایی محدود است.

در گزارش عفو بین‌الملل به دو تفاوت بین تعاریف ذکر شده در کنوانسیون علیه آپارتاید و اساسنامه رم اشاره شده است. اساسنامه، آپارتاید را مستلزم وجود «رژیم نهادینه شده ستم و سلطه سیستماتیک یک گروه نژادی بر هر گروه نژادی دیگر» با هدف حفظ آن رژیم تعریف کرده است. در مقابل، کنوانسیون رویکردی کمتر خاص را اتخاذ می‌کند، زیرا به «رژیم نهادینه‌شده» اشاره نکرده است. تفاوت دوم به فهرست گسترده‌تری از «اعمال غیرانسانی» منع شده در کنوانسیون مربوط می‌شود. گزارشگر معتقد است این تفاوت‌ها بین کنوانسیون و اساسنامه ثانویه و قابل آستی است. وی بیان می‌کند ساختن تعریفی از «جنایت علیه بشریت آپارتاید» که با هر دو ابزار منطبق و مطابقت دارد، از سه ویژگی زیر تشکیل خواهد شد:

- اشاره به وجود یک رژیم نهادینه شده از ستم و تبعیض نژادی سیستماتیک؛
- اشاره به هدف حفظ سلطه یک گروه نژادی بر گروه نژادی دیگر؛
- اشاره به اعمال غیرانسانی ارتكابی به‌عنوان بخشی جدایی‌ناپذیر از رژیم آپارتاید.

ج) «نژاد» و «گروه نژادی»

طبق گزارش، نه کنوانسیون علیه آپارتاید و نه اساسنامه رم «گروه نژادی» را تعریف نکرده است. رویکرد اولیه نسبت به «گروه نژادی» در کنوانسیون ممکن است تحت تأثیر دسته‌بندی‌های نژادی به کار گرفته شده توسط رژیم‌های آپارتاید در جنوب آفریقا که بر رنگ پوست سیاه‌وسفید متمرکز شده است، باشد. گزارشگر معتقد است درک ما از «نژاد و گروه‌های نژادی» در دهه‌های اخیر تکامل یافته است و ما متوجه شده‌ایم که «نژاد و گروه

نژادی» سازه‌های اجتماعی هستند نه یک عامل بیولوژیکی مبتنی بر رنگ پوست و یا فرضیات مربوط به تفاوت‌های نژادی ذاتی.

این گزارش، به تعریف تبعیض نژادی ذکر شده در ماده ۱ کنوانسیون رفع تبعیض نژادی اشاره کرده که عبارتند از: «هرگونه تمایز، طرد، محدودیت یا ترجیح بر اساس نژاد، رنگ، تبار، یا منشأ ملی و قومی با هدف تأثیر یا بی‌اثر کردن بهره‌مندی از حقوق بشر و آزادی‌های اساسی در شرایط برابر»!

مایکل لینک در گزارشش عنوان می‌کند که، در چارچوب اقدامات اسرائیل در قبال فلسطینی‌های ساکن در سرزمین‌های اشغالی، اسرائیلی‌های یهودی و عرب‌های فلسطینی را می‌توان به‌عنوان گروه‌های نژادی متمایز دانست که بر اساس ملیت، قومیت، مذهب، اجداد و تبارشان متمایز شده‌اند. دولت اسرائیل تخصیص و انکار حقوق در سرزمین‌های اشغالی فلسطین را از طریق یک سری قوانین، رویه‌ها و سیاست‌هایی تعیین کرده است که مشخص می‌کند چه کسی یهودی است و چه کسی فلسطینی است.

د) قوانین اشغالگری و منع قانونی علیه آپارتاید

- اشاره به ماده ۲ کنوانسیون رفع تبعیض نژادی و ممنوعیت اقداماتی با ماهیت «تفکیک نژادی و آپارتاید» برای دولت‌ها؛
- اشاره به پروتکل الحاقی ۱ کنوانسیون ژنو و ممنوعیت صریح آپارتاید و پیش‌بینی طرف‌های متعاقد به انجام این جنایت در طول یک اشغال؛
- اشاره به رویکرد سنتی حقوق بشردوستانه بین‌المللی - اگر دو قانون بر یک موقعیت خاص اجرا شود، قانون خاص‌تر بر قانون عام‌تر ارجحیت دارد - و لزوم تفسیر با دقت این رویکرد برای نقض نشدن حقوق ذی‌نفعان و تأکید بر رویکرد حقوقی جدید که اجازه اجرای همزمان قوانین به شرط مکمل بودن هم را می‌دهد که قوانین اشغال و آپارتاید را نیز شامل می‌شود.

بخش سوم: سه ویژگی تأیید کننده وجود آپارتاید در سرزمین‌های اشغالی

⁴This definition was applied by the International Court of Justice in its Advisory Opinion on Namibia, note.40, at para.131.

بر اساس گزارش، از آغاز اشغال در ژوئن ۱۹۶۷، حاکمیت اسرائیل بر سرزمین فلسطین با دو ویژگی اصلی تجسم شده است. اول ایجاد ۳۰۰ شهرک غیرنظامی با ۷۰۰۰۰۰ شهركنشین یهودی، به معنای یک حاکمیت غیرقانونی از طریق الحاق سرزمین‌های اشغالی و درعین حال، ختنی کردن حق تعیین سرنوشت فلسطینیان می‌باشد. دوم، توسعه یک سیستم ظالمانه حکومت نظامی بر ۲,۷ میلیون فلسطینی در کرانه باختری، کاهش و محدودیت حق افراد برای اقامت ۳۶۰۰۰۰ فلسطینی ساکن در بیت‌المقدس شرقی و محاصره نظامی دو میلیون فلسطینی در غزه.

گزارش بیان می‌کند، ۷۰ سال گذشته به ما آموخته است که یک قدرت بیگانه دو انتخاب پیش رو دارد: یا رؤیای تبوتاب استعمار را رها کند و آزادی مردم بومی را به رسمیت بشناسد، یا در عوض با روش‌های پیچیده‌تر و خشن‌تر کنترل جمعیت به‌عنوان پیامد اجتناب‌ناپذیر استقرار حکومت بیگانگان را تضعیف کند. که البته اسرائیل راه دوم را انتخاب کرده است. کوفی عنان این را یک «اشغال طولانی مدت و گاه وحشیانه» توصیف کرده است.^{۱۴}

بان کی مون نوشته است که «اشغال نامحدود» اسرائیل با «اقدامات غیرانسانی و توهین‌آمیز» تحمیل شده است. باراک اوباما هم از «الحاق آهسته» سرزمین فلسطین توسط شهرک‌های اسرائیلی انتقاد کرده است. حال باید از خود پرسیم آیا این اشغال اکنون به آپارتاید تبدیل شده است؟^{۱۵} سازمان دفاع از قربانیان خشونت

۱) رژیم نهادینه شده ستم و تبعیض نژادی سیستماتیک

طبق گزارش، از نظر سیاسی و قانونی، شهرک‌نشینان یهودی از حقوق و حمایت‌های کامل شهروندی مانند یهودیان اسرائیلی ساکن در داخل مرزهای ۱۹۴۹ کشور برخوردار هستند. ۴۷۵۰۰۰ شهرک‌نشین اسرائیلی در کرانه باختری، از قوانین و مزایای شهروندی اسرائیل برخوردارند. شهرک‌نشینان کرانه باختری از دسترسی یکسانی به بیمه درمانی، بیمه ملی، خدمات اجتماعی، آموزش، خدمات شهری و حق ورود به داخل و خارج از اسرائیل و در

^{۱۴}K. Annan, Interventions (Penguin, 2012), at. 268.

اطراف کرانه باختری برخوردارند. آنها همچنین مزایا و مشوق‌های هدفمند را از دولت اسرائیل برای زندگی و کار در شهرک‌ها دریافت می‌کنند.^{۱۵}

همچنین اگر شهرک‌نشینان به جرمی متهم شوند، در یک دادگاه اسرائیلی با حمایت کامل قوانین جزایی اسرائیل محاکمه می‌شوند. آن‌ها حق رأی دادن در انتخابات اسرائیل را دارند. در مقابل ۲,۷ میلیون فلسطینی ساکن کرانه باختری از هیچ یک از حقوق، حمایت‌ها و امتیازات شهرک‌نشینان اسرائیلی ساکن در میان آنها برخوردار نیستند.

کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل متحد تخمین زده است که محاصره توسط اسرائیل، مصادره زمین و منابع، رشد شهرک‌سازی و عملیات نظامی ۵۷,۷ میلیارد دلار آمریکا برای اقتصاد فلسطین هزینه داشته است.^{۱۶}

این گزارش عنوان می‌کند، زندگی فلسطینیان در کرانه باختری تحت تأثیر بیش از ۱۸۰۰ فرمان نظامی قرار دارد که از سال ۱۹۶۷ توسط نیروهای دفاعی اسرائیل صادر شده و موضوعاتی مانند امنیت، مالیات، حمل و نقل، برنامه‌ریزی در خصوص زمین و منطقه‌بندی، منابع طبیعی، سفر و اجرای عدالت را پوشش می‌دهد. گزارش می‌افزاید، فلسطینی‌هایی که به دلایل امنیتی دستگیر می‌شوند، برای مدت بسیار طولانی‌تری نسبت به شهرک‌نشینان اسرائیلی بازداشت می‌شوند. بدتر از آن، صدها فلسطینی در هر زمان به طور نامحدود از طریق بازداشت اداری زندانی می‌شوند، جایی که آنها حق دسترسی به یک دادرسی رسمی را ندارند و بدون اتهام، مدرک، محاکمه یا محکومیت، بازداشت و زندانی می‌شوند.

گزارشگر معتقد است راهبرد اصلی حاکمیت اسرائیل، تکه تکه کردن استراتژیک سرزمین فلسطین به مناطق جداگانه و با کنترل جمعیت می‌باشد. به همین دلیل است که غزه، کرانه باختری و بیت‌المقدس شرقی به طور فیزیکی از یکدیگر جدا شده‌اند. تنها کرانه باختری به ۱۶۵ منطقه تقسیم شده است. این تفکیک از نظر جغرافیایی مجموعه‌ای دقیق از دیوارها، ایست‌های بازرسی، سنگرها، مناطق بسته نظامی، جاده‌های منفک شده صرفاً برای استفاده

^{۱۵}https://www.btselem.org/publications/202103_this_is_ours_and_this_too

^{۱۶}https://unctad.org/system/files/official-document/a76d309_en_0.pdf

فلسطینیان و جاده‌هایی فقط برای عبور و مرور یهودیان اسرائیلی می‌باشد.^۷ اسرائیل جامعه فلسطین را از طریق نظارت سایبری پیشرفته به دقت رصد می‌کند. سرزمین اشغالی فلسطین فاقد هرگونه دسترسی امن زمینی، دریایی یا هوایی به جهان خارج است و اسرائیل بر مرزهای آن کنترل دارد.

گزارش عنوان می‌کند، اسرائیل از سه روش اصلی برای مصادره زمین استفاده کرده است:

(۱) تخصیص زمین برای «نیازهای نظامی» و تبدیل شدن آن‌ها به شهرک‌های غیرنظامی یهودی؛

(۲) تعیین زمین برای «نیازهای عمومی» با هدف استفاده اولیه یا انحصاری یهودیان اسرائیل؛

(۳) اعلام «زمین دولتی» با هدف نهایی استفاده از این اراضی عمدتاً برای اهداف اسرائیلی؛

طبق گزارش صلح اکنون^۹ در سال ۲۰۱۸، اختصاص ۹۹,۷۶ درصد از اراضی دولتی برای استفاده انحصاری از شهرک‌های اسرائیلی بوده است:^۲

بنا به گزارش‌های سازمان ملل، ساخت‌وسازهای فلسطینیان به علت ندادن مجوز از طرف قدرت اشغال‌گر مکرراً تخریب می‌شود. تعداد سازه‌هایی که در سال‌های ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱ تخریب شده‌اند، بالاترین نرخ سالانه از زمان ثبت این ارقام در سال ۲۰۰۹ می‌باشد.^۱

طبق گزارش گزارشگر، در بیت‌المقدس شرقی، ۳۶۰,۰۰۰ فلسطینی از وضعیت اجتماعی و حقوقی بالاتری نسبت به فلسطینیان در کرانه باختری برخوردارند، اما موقعیت آنها هنوز به شدت پایین‌تر از ۲۳۰,۰۰۰ شهرک‌نشین یهودی است. تقریباً ۷۵ درصد از خانواده‌های فلسطینی در بیت‌المقدس شرقی زیر خط فقر زندگی می‌کنند در حالی که این رقم در خانواده‌های یهودی ۲۲ درصد است. حدود ۳۸ درصد از زمین‌های بیت‌المقدس شرقی -

^۷Regarding the separate highway system, see Highway-to-Annexation-Final.pdf (breakingthesilence.org.il)

^۱State land

^۲Peace Now

^۹State Land Allocation in the West Bank — For Israelis Only - Peace Now

^{۱۰}Data on demolition and displacement in the West Bank | United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs - occupied Palestinian territory (ochaopt.org).

عمدتاً زمین‌های بخش خصوصی و بخشی از زمین‌های بخش عمومی - تا سال ۲۰۱۷ توسط دولت اسرائیل صرفاً برای استفاده یهودیان مصادره شده است.^{۲۲}

به گفته گزارش، محله‌های فلسطینی در شرق بیت‌المقدس با کمبود قابل توجه مدرسه، ازدحام مسکن، استفاده تبعیض‌آمیز از منطقه‌بندی و مجوزهای مسکن و دسترسی بسیار ضعیف به خدمات شهری از جمله آب و فاضلاب نسبت به شهرک‌نشینان یهودی روبه‌رو هستند. حدود ۱۲۰،۰۰۰ تا ۱۴۰،۰۰۰ فلسطینی ساکن کرانه باختری در بخش دیوار جدا کننده، مجبور شده‌اند از دسترسی به شهر و خدمات آن محروم شوند.^{۲۳}

گزارشگر می‌افزاید استراتژی اسرائیل در غزه، متراکم کردن نامحدود جمعیت دو میلیون فلسطینی است که آنها را از طریق محاصره هوایی، زمینی و دریایی ۱۵ ساله خود تحت فشار قرار داده است. بان کی مون این قرنطینه سیاسی مردم را «مجازات دسته جمعی» خوانده است^{۲۴} که به مثابه نقض جدی قوانین بین‌المللی می‌باشد.

بانک جهانی در سال ۲۰۲۱ گزارش داده غزه طی چند دهه تحت توسعه‌زدایی و صنعتی‌زدایی قرار گرفته که منجر به نرخ بیکاری ۴۵ درصد و نرخ فقر ۶۰ درصدی شده و این امر باعث شده ۸۰ درصد از جمعیت آن وابسته به نوعی کمک بین‌المللی باشند.^{۲۵}

در گزارش اشاره شده، سفره‌های آبی ساحلی غزه، تنها منبع آب آشامیدنی طبیعی آن می‌باشد که به دلیل آلودگی آب دریا و فاضلاب، آلوده و برای مصرف انسان نامناسب شده است و به طور قابل توجهی هزینه‌های آب را برای جمعیت فقیر افزایش داده است. در حوزه برق و نیرو هم فلسطینی‌ها با قطع برق بین ۱۲ تا ۲۰ ساعت در روز زندگی‌شان را سپری می‌کنند. حادثه از این عوامل، چهار جنگ بسیار نامتقارن با اسرائیل در طول سیزده سال گذشته می‌باشد که با تلفات عظیم غیرنظامیان و تخریب اموال آنها همراه بوده است.

^{۲۲}UN Habitat, Right to Develop: Planning Palestinian Communities in East Jerusalem (2015).

^{۲۳}East Jerusalem: Facts and Figures 2021 (usrfiles.com)

^{۲۴}UN chief Ban Ki-Moon calls for Israel to end 'collective punishment' blockade of Gaza - Middle East News - Haaretz.com

^{۲۵}Fourth Geneva Convention, Article.33.

^{۲۶}World Bank, Economic Monitoring Report (17 November 2021). These are among the highest rates of any economic unit in the world monitored by the Bank

آنتونیو گوترش در ماه می ۲۰۲۱ به رنج غزه اذعان کرد و گفت: «اگر جهنمی روی زمین وجود دارد، زندگی کودکان غزه است»^{۲۷}.

۲) حفظ سلطه یک گروه نژادی بر گروهی دیگر

بر اساس گزارش، در سیاست اسرائیل یک اجماع گسترده وجود دارد: اسرائیل بیت المقدس شرقی و بیشتر یا تمام کرانه باختری را حفظ خواهد کرد، خواه توافق صلحی وجود داشته باشد یا نباشد و فلسطینی‌ها همچنان تحت کنترل امنیتی و دائمی آن‌ها خواهند ماند. همان‌گونه که نفتالی بنت قبل از دوران نخست وزیریش، اظهار داشت: «جهان به ملتی که مایل به تسلیم شدن وطن خود باشد، احترام نمی‌گذارد. ما باید قوانین اسرائیل را در یهودیه و سامره اعمال کنیم. وزیر دفاع اسرائیل، بنی گانتز نیز در سال ۲۰۱۹ اعلام کرد: «ما بلوک‌های شهرک‌سازی و بلندی‌های جولان را تقویت خواهیم کرد و هرگز از آن عقب‌نشینی نخواهیم کرد»^{۲۸}.

گزارشگر بیان می‌کند تنها بحث در میان رهبران سیاسی اخیر و کنونی اسرائیل، موضوعات ثالثه فلسطینی‌ها می‌باشد: آیا فلسطینی‌ها یک کشور کوچک و یک کرسی در سازمان ملل خواهند داشت یا در عوض در حال حاضر در حالت بی‌تابیتی باقی می‌مانند؟ در هر صورت، هدف این است که فلسطینی‌ها در یک استوانه سیاسی محصور شوند، موزه‌ای که یادگاری از استعمار قرن بیست و یکم است.

بر اساس گزارش، امتناع اسرائیل از پذیرش جهت‌گیری جامعه بین‌الملل، اختلاف صادقانه بر سر تفسیر حقوق بین‌الملل نیست، بلکه مبهم جلوه دادن اشغالگری است که مصمم به حفظ کنترل دائمی بر سرزمین و جمعیت بومی آن می‌باشد. در چند ماه پس از جنگ ژوئن ۱۹۶۷، کابینه اسرائیل به جای بازگرداندن این سرزمین به این فکر می‌کردند که تمام آن یا فقط شهرهای مهم فلسطین را حفظ کنند.

^{۲۷}Gaza children living in 'hell on earth', UN chief says, urging immediate end to fighting | UN News

^{۲۸}<https://www.haaretz.com/israel-news/elections/benny-gantz-netanyahu-rival-campaign-launch-speech-full-english-transcript-1.6892617>

طبق گزارش، کنست اسرائیل در سال ۲۰۱۸، یک قانون اصلی با عنوان «اسرائیل دولت-ملت قوم یهود» را تصویب کرد. این در حالی است که اسرائیل علی‌رغم نداشتن قانون اساسی، یک سری قوانین را موسوم به «قوانین اصلی»^۹ تصویب کرده است که وضعیتی شبیه قانون اساسی پیدا کرده‌اند. یکی از محققان ارشد سیاست خارجی آمریکا، نوشته است: «قانون دولت-ملت، جامعه آپارتایدی را ایجاد می‌کند که در آن هویت قومی بر حقوق اساسی بشر غلبه می‌کند».

قانون اساسی ملت-دولت توسط دادگاه عالی اسرائیل در ژوئیه ۲۰۲۱ تأیید شد. ماده ۷ این قانون اعلام می‌کند که «دولت توسعه اسکان یهودیان را به‌عنوان یک ارزش ملی می‌بیند و باید برای تشویق و ترویج تأسیس و تقویت آن اقدام کند». از آنجایی که اسرائیل شهرک‌های یهودی‌نشین در بیت‌المقدس شرقی و کرانه باختری را بخشی از این کشور می‌داند، انتظار می‌رود که اسرائیل در آینده از ماده ۷ برای توجیه گسترش شهرک‌سازی بیشتر و روش‌های مرتبط برای اکتشاف زمین و دستیابی به منابع فلسطین استفاده کند.

۳) انجام اعمال غیر انسانی به‌عنوان بخشی جدایی‌ناپذیر از رژیم آپارتاید

در گزارش به برخی از اقدامات غیرانسانی که توسط کنوانسیون علیه آپارتاید و اساسنامه رم ممنوع شده به طور خلاصه، اشاره شده است که عبارت‌اند از:

- محرومیت از حق زندگی و آزادی: حکمرانی اسرائیل مستلزم ادامه خشونت و حبس فزاینده است. سال ۲۰۲۱ مرگبارترین سال برای فلسطینیان از سال ۲۰۱۴ تاکنون بوده است.
- اشاره به کشته شدن ۵۹۸۸ فلسطینی بین ژانویه ۲۰۰۸ تا فوریه ۲۰۲۲، در چارچوب اشغال و درگیری؛
- اشاره به کشته شدن ۲۶۲ اسرائیلی در همین مدت زمان!^۳

^۹Basic Law

^۲David Rothkopf

^۳Data on casualties | United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs - occupied Palestinian territory (ochaopt.org)

- اشاره به عدم مسئولیت‌پذیری در خصوص تداوم قتل‌های غیرقانونی مورد تأیید از جمله قتل غیرنظامیان بدون داشتن تهدیدی برای سربازان اسرائیلی؛
- اشاره به بازداشت هزاران فلسطینی در دادگاه‌های نظامی اسرائیل به اتهامات امنیتی از طریق یک سیستم قضایی با حمایت‌های اندک بین‌المللی و دادرسی‌های عادلانه؛
- عدم مشارکت کامل در تمام امور یک جامعه: فلسطینیان صدایی برای پاسخگویی به اقدامات ظالمانه رژیم اشغال‌گر ندارند.**
- اشاره به محدود شدن فلسطینی‌ها از حقوق ذاتی و اساسی خود مانند آزادی بیان، تجمعات، آزادی حرکت و جابجایی در داخل کشورشان؛
- اشاره به ممنوعیت صدها سازمان سیاسی و مدنی و نام‌گذاری سازمان‌های برجسته حقوق بشر به‌عنوان گروه‌های «تروریستی»؛
- اشاره به زندانی شدن اعضای شورای قانونگذاری فلسطین توسط اسرائیل؛
- اقداماتی که جمعیت را بر اساس ویژگی نژادی تقسیم می‌کند: نمونه بارز آن جدا کردن اعراب اسرائیلی از یهودیان در بیت‌المقدس شرقی و کرانه باختری می‌باشد.**
- اشاره به برخورداری شهرک‌نشینان اسرائیلی از حقوق، مزایا، امتیازات و استانداردهای بالای زندگی؛
- اشاره به تصویب قانون شهروندی در کنست اسرائیل در سال ۲۰۲۲ و ایجاد محدودیت‌هایی برای ازدواج فلسطینی‌های اسرائیلی؛
- اشاره به استفاده نظامی اسرائیل از قوانین زمین، منطقه‌بندی و مالکیت در بیت‌المقدس شرقی و کرانه باختری و تبعیض آمیز بودن آن به نفع شهرک‌نشینان و ضرر فلسطینی‌ها؛
- بهره‌برداری از نیروی کار یک گروه نژادی: فلسطینی‌ها به نیروی کار ذخیره‌ای برای اسرائیل و شهرک‌های آن تبدیل شده‌اند.**
- اشاره به تصمیم اخیر اسرائیل مبنی بر صدور ۱۰۰۰۰ مجوز کار برای فلسطینیان غزه؛
- اشاره به دارا بودن مجوز کار حدود ۹۰۰۰۰ فلسطینی در کرانه باختری؛

- اشاره به کار ۳۵۰۰۰ فلسطینی دیگر در شهرک‌های اسرائیلی؛
- اشاره به داشتن پست‌های غیر ماهر و نیمه ماهر در ساخت‌وساز، کشاورزی و تولید، در پایین‌ترین سطح بازار کار، متزلزل، بدون حمایت اتحادیه و دور بودن مسیر؛

- اشاره به گزارش سازمان بین‌المللی کار در سال ۲۰۲۱ و تأثیر فوق‌العاده شدید همه‌گیری کووید-۱۹ بر اشتغال و شرایط کار فلسطینیان؛
- سایر اعمال غیرانسانی که باعث رنج و عذاب زیادی می‌شود: اگرچه شکنجه طبق قوانین بین‌المللی اکیداً ممنوع است، اما همچنان توسط اسرائیل علیه فلسطینیان در بازداشت به کار می‌رود.

بخش چهارم: نتیجه‌گیری

مایکل لینک در گزارش خود نتیجه‌گیری کرده که اگر چه حقوق بین‌الملل بشردوستانه رفتار متفاوت با یک جمعیت بومی را در طول یک اشغال فقط به شکلی محدود مجاز می‌داند و لازمه چنین رفتاری باید مبتنی بر پرهیز از هرگونه نقض حقوق بشر، متناسب و کوتاه‌مدت باشد. اما این مورد در اشغال ۵۵ ساله اسرائیل وجود ندارد و حکومت بیگانگان بر اراضی اشغالی و جمعیت بومی آن دائمی و نقطه مقابل حقوق بشردوستانه بین‌المللی است. گزارشگر با طرح این سؤال که آیا وضعیت الان آپارتاید است؟ به این نتیجه رسیده است که نظام سیاسی حاکم در سرزمین اشغالی فلسطین به یک گروه نژادی حقوق اساسی داده درحالی‌که گروهی دیگر در پشت دیوارها، پست‌های بازرسی و تحت یک قانون نظامی دائمی بدون برابری، بدون کرامت و بدون آزادی زندگی می‌کنند که این دوگانگی، استانداردهای رایج برای وجود آپارتاید را تأیید می‌کند.

در وهله اول، یک رژیم نهادینه شده ستم و تبعیض نژادی سیستماتیک ایجاد شده است. دوم این‌که، نظام حکومت بیگانگان با هدف حفظ سلطه یک گروه نژادی بر گروهی دیگر ایجاد شده است. رهبران سیاسی اسرائیل، چه در گذشته و چه در حال حاضر، بارها اعلام کرده‌اند که قصد دارند کنترل تمام اراضی اشغالی را حفظ کنند تا بخش‌های سرزمینی را

برای شهرک‌سازی فعلی و آینده یهودیان گسترش دهند. و سوم، تحمیل این سیستم تبعیض‌آمیز و نهادینه شده با هدف سلطه دائمی بنا شده است. شکنجه، قتل‌های خودسرانه و فرافقونی، مرگ خشونت‌آمیز کودکان، سیستم دادگاه نظامی معیوب و فقدان روند عادلانه کیفری، بازداشت خودسرانه و مجازات دسته جمعی و تکرار این اعمال در دوره‌های زمانی طولانی و تأیید آنها توسط کنست و سیستم قضایی اسرائیل، نشان می‌دهد که این اعمال تصادفی نیست، بلکه جزئی از نظام حکومتی اسرائیل است.

گزارشگر می‌گوید «این آپارتاید است» اگر چه برخی ویژگی‌های آپارتاید در آفریقای جنوبی را ندارد. از سوی دیگر، ویژگی‌های بی‌رحمانه‌ای از «جداسازی» توسط اسرائیل در سرزمین‌های اشغالی فلسطین وجود دارد که در جنوب آفریقا وجود نداشت. مانند بزرگراه‌های جداشده، دیوارهای بلند و ایست‌های بازرسی، جمعیت محصور شده، حملات موشکی و گلوله باران تانک. اسرائیل واقعیت آپارتاید را در دنیای پسا آپارتاید بر فلسطین تحمیل کرده است و جامعه بین‌المللی شاهد آن می‌باشد.

توصیه و پیشنهادات

گزارشگر ویژه توصیه می‌کند اسرائیل به طور کامل به تعهدات خود تحت قوانین بین‌المللی عمل کند و به طور کامل و بدون قید و شرط و فوری به اشغال سرزمین فلسطین پایان دهد.

- درخواست برای پایان دادن به همه قوانین، رویه‌ها و سیاست‌های تبعیض‌آمیز و آپارتایدی و پایان دادن امتیازبخشی به یهودیان اسرائیلی ساکن در سرزمین‌های اشغالی؛

- لزوم احترام کامل به حقوق ملی و حقوق بشر فلسطینی‌ها و صدور مجوز برای استفاده از حق آزادی تجمعات مسالمت‌آمیز، بیان و حرکت و حذف تمام محدودیت‌های خودسرانه و ناعادلانه؛

گزارشگر ویژه توصیه می‌کند که جامعه بین‌المللی یافته‌های سازمان‌های حقوق بشر فلسطینی، اسرائیلی و بین‌المللی مبنی بر اینکه آپارتاید توسط اسرائیل در سرزمین‌های اشغالی فلسطین اعمال می‌شود را بپذیرد.

- لزوم جمع‌آوری فهرستی از اقدامات پاسخگویی برای پایان دادن به اشغال اسرائیل و اعمال آپارتاید در سرزمین‌های اشغالی فلسطین توسط جامعه بین‌المللی؛
- لزوم حمایت جامعه بین‌المللی از هرگونه ارجاع یا درخواست به دیوان کیفری بین‌المللی و یا دیوان بین‌المللی دادگستری در رابطه با عواقب قانونی اعمال آپارتاید در سرزمین‌های اشغالی فلسطین؛

گزارشگر ویژه توصیه کرده است که سازمان ملل متحد کمیته ویژه علیه آپارتاید را مجدداً تأسیس کند تا در مورد اعمال تبعیض و ظلم سیستماتیک که معادل آپارتاید در هر نقطه از جهان، از جمله سرزمین‌های اشغالی فلسطین است، رسیدگی کند.^{۳۲}

سازمان دفاع از قربانیان خشونت

Organization for Defending Victims
of Violence